

Høringsnotat

Innvandringsavdelingen

Dato: 3. mai 2021

Saksnr: 21/2441

Høringsfrist: 14. juni 2021

Høringsnotat om rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac, (gjennomføring av Protokoll mellom Den europeiske union (EU), Island og Norge til Avtalen mellom Norge og Island og Det europeiske fellesskap om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island eller en medlemsstat, om tilgang til Eurodac med henblikk på rettshåndhevelse)

Innhold

1	Innledning.....	2
2	Bakgrunn	2
2.1	Dublin- og Eurodac-samarbeidet.....	2
2.2	Hovedtrekkene – rettshåndhevende myndigheters og Europols adgang til å anmode om å sammenligne fingeravtrykksopplysninger med opplysninger i Eurodacs sentralregister	4
3	Gjennomføring av protokollen og artikler fra Eurodac-forordningen av 2013 i norsk rett – departementets forslag	5
3.1	Departementets forslag	5
3.2	Protokollens innhold og behovet for regelverksendringer.....	6
3.3	Eurodac II-forordningens innhold og behovet for regelverksendringer....	7
4	Personvernkonsekvenser – rettslige rammer.....	14
4.1	Innledning.....	14
4.2	Grunnloven og EMK artikkel 8	14
4.3	Personopplysningsloven og personvernforordningen.....	15
4.4	Departementets vurdering	16
5	Behandlingsansvar	19
5.1	Gjeldende rett og praksis	19
5.2	Departementets vurdering	21
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	22
7	Forslag til lov- og forskriftsendringer.....	23

1 Innledning

Med dette sendes på høring forslag til endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften for å gjennomføre «Protokoll mellom Den europeiske union (EU), Island og Norge til Avtalen mellom Norge og Island og Det europeiske fellesskap om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island eller en medlemsstat, om tilgang til Eurodac med henblikk på rettshåndhevelse» (heretter kalt protokollen).

Protokollen innebærer at Norge skal gjennomføre de bestemmelsene i forordning (EU) 603/2013 (Eurodac II-forordningen) som omhandler rettshåndhevende myndigheters og Det europeiske politibyrå (Europol) adgang til å anmode om å sammenligne fingeravtryksopplysninger med opplysninger som er lagret i Eurodacs sentralsystem. Dette med sikte på å forebygge, avdekke eller etterforske terrorisme og andre alvorlige straffbare handlinger. Med rettshåndhevende myndigheter forstås i korte trekk de myndigheter i medlemsstatene som har ansvar for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger.

Protokollen i norsk uoffisiell oversettelse følger vedlagt. Protokollen i engelsk versjon og forordningen i norsk uoffisiell oversettelse er tilgjengelig gjennom følgende lenker:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22020A0303\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:22020A0303(01)&from=EN)

<https://lovdata.no/dokument/TRAKTAT/traktat/2013-06-26-20>

2 Bakgrunn

2.1 Dublin- og Eurodac-samarbeidet

De fleste EU-landene, Island, Liechtenstein og Sveits samarbeider med Norge om hvilket land som er ansvarlig for å behandle en søknad om beskyttelse/asyl som er fremmet i ett av medlemslandene (Dublin-samarbeidet). Dublin-forordningen EU 604/2013 (Dublin III) regulerer dette samarbeidet. En asylsøker kan bare få søknaden sin behandlet i ett av Dublin-landene. Gjennom tilknytningsavtale med Det europeiske fellesskap inngått i 2001, er Norge tilsluttet Dublin III-forordningen. Tilknytningsavtalen har siden 18. februar 2003 også omfattet Eurodac-samarbeidet. Eurodac er et europeisk register med fingeravtrykk og opplysninger om asylsøkere. Hovedformålet med basen er å bidra til å avklare hvilken stat innenfor Dublin-samarbeidet som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad. Det tas rutinemessig fingeravtrykk av alle asylsøkere over 14 år, noe som gjør det mulig å oppdage at en person allerede har søkt asyl i en annen stat.

EU vedtok i 2013 en ny Eurodac-forordning, forordning (EU) 603/2013 (Eurodac II-forordningen). Et av formålene med forordningen var å løse utfordringer knyttet til ineffektiv overføring av fingeravtrykk og sletting av data, samt mangler i medlemsstatenes tilgang til relevant informasjon om asylsøkere i andre medlemsstater. Videre skulle forordningen etablere et bedre rammeverk for

forvaltning og sikring av personopplysninger. Et annet formål med forordningen av 2013 var å gi vilkår for at rettshåndhevende myndigheter og Europol kan anmode om å sammenligne fingeravtrykksopplysninger med opplysninger som er lagret i sentralsystemet. Dette med sikte på å forebygge, avdekke eller etterforske terrorisme og andre alvorlige straffbare handlinger.

Eurodac II-forordningen ble i juni 2015 gjort til norsk rett ved inkorporasjon, det vil si at forordningen ble gjort gjeldende som norsk rett gjennom en henvisningsbestemmelse. Henvisningsbestemmelsen følger av utlendingsloven § 101 og er nærmere omtalt i Prop. 62 L (2014–2015) Endringer i utlendingsloven (gjennomføring av Eurodac-forordningen 2013). I utlendingsloven § 101 ble det gjort særskilt unntak for de delene av Eurodac II-forordningen som gjelder rettshåndhevende myndigheters tilgang til sentralregisteret. Dette fordi utvidelsen i forordningen med et nytt formål som gir rettshåndhevende myndigheter tilgang til opplysninger, falt utenfor Norges tilknytningsavtale med EU.

For at også Norge skal kunne ta del i samarbeidet om å gi rettshåndhevende myndigheter tilgang til å anmode om sammenligning av fingeravtrykksopplysninger med opplysninger i Eurodac-registeret, har Norge sammen med de øvrige Schengen-tilknyttede statene forhandlet med EU om en tilleggsprotokoll. Protokollen innebærer at forordningens bestemmelser om rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac, fullt ut får anvendelse for Norge. Det er i denne forbindelse behov for lov- og forskriftsendringene omhandlet i dette høringsnotatet.

Protokollen ble undertegnet 24. oktober 2019 i samsvar med kongelig resolusjon 18. oktober 2019. Siden gjennomføringen av protokollen vil kreve lovendringer, er det behov for Stortingets samtykke før den ratifiseres. Protokollen vil bli forelagt Stortinget for samtykke til ratifikasjon gjennom en stortingsproposisjon som fremmes samtidig med en lovproposisjon om herværende lovforslag.

Departementet redegjorde i høringsnotatet av 6. juni 2014 kapittel 4.7 om rettshåndhevende myndigheters (politimyndigheter) tilgang til Eurodac. Høringsinstansenes uttalelser og departementets vurdering ble tatt inn i Prop. 62 L (2014–2015) Endringer i utlendingsloven (gjennomføring av Eurodac-forordningen 2013). I lovproposisjonen ble det lagt til grunn at det i utgangspunktet ikke er behov for å sende et fremtidig lovforslag om rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac på ny høring. Gitt den tiden som har gått siden saken var på høring, samt enkelt problemstillinger som ikke ble omhandlet, mener departementet at de lovendringer som foreslås for å gjennomføre ordningen med rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac, sendes på høring på nytt.

For ordens skyld orienterer departementet om at Europakommisjonen 23. september 2020 la frem forslag til en ny pakt for migrasjon og asyl (migrasjonspakten), herunder endringer i Eurodac II-forordningen. Disse endringsforslagene er ikke ferdig forhandlet og er ikke del av dette høringsnotatet.

2.2 Hovedtrekkene – rettshåndhevende myndigheters og Europols adgang til å anmode om å sammenligne fingeravtryksopplysninger med opplysninger i Eurodacs sentralregister

Rettshåndhevende myndigheters og Europols adgang til å anmode om å sammenligne fingeravtryksopplysninger med opplysninger i Eurodac, er den største endringen gjennom Eurodac II-forordningen. Endringen innebærer en utvidelse av formålet med Eurodac, i den forstand at forordningen fastsetter vilkårene for at slik sammenligning kan skje, jf. forordningen artikkel 1 nr. 2.

Forordningen gir rettshåndhevende myndigheter i medlemsstatene samt Europol adgang til å anmode om å sammenligne fingeravtryksopplysninger med fingeravtrykk i sentralsystemet, for det formål å forebygge, avdekke eller etterforske terrorisme og andre alvorlige straffbare handlinger (rettshåndhevelsesformål).

Rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac er begrenset til å søke etter fingeravtrykk. Det kan først søkes i Eurodac etter at søk i nasjonale fingeravtryksregistre, visuminformasjonsystemet (VIS)¹ og Prüm-systemet² er gjennomført og ikke fører til identifisering av vedkommende. Videre skal sammenligningen være «nødvendig» for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger. Sammenligningen må være nødvendig i et særskilt tilfelle, det vil si at systematiske sammenligninger ikke skal utføres. Det må være rimelige grunner til å anta at sammenligningen «vil bidra i vesentlig grad til forebygging, avdekking og etterforskning av noen av de aktuelle straffbare handlinger».

Forordningen oppstiller regler for hvem som kan utpekes som myndighet til å anmode om sammenligning av fingeravtrykk for rettshåndhevelsesformål. Utpekt myndighet skal være en myndighet som har ansvar for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger (omtalt som rettshåndhevende myndighet i høringsnotatet). For Norges vedkommende er det politiet som er slik myndighet. Videre skal det opprettes en kontrollmyndighet som skal kontrollere at vilkårene for anmodningen er oppfylt. Det er nasjonalt tilgangspunkt (Kripos for Norges vedkommende) som skal videresende anmodningen til sentralsystemet for Eurodac.

Forordningen har bestemmelser om nødvendige garantier som skal sikre beskyttelsen av den grunnleggende retten til privatlivets fred for personer hvis personopplysninger behandles i Eurodac.

¹ Visuminformasjonsystemet (VIS) er et system for utveksling av visumopplysninger, jf. forordning nr. 767/2008. VIS består av en sentralenhet for visumopplysninger, Central-VIS, nasjonale enheter for hvert land som deltar i Schengen-samarbeidet, NORVIS for Norges del, og en kommunikasjonsstruktur mellom disse. Se nærmere regulering i utlendingsloven § 102 flg.

² Prüm er et informasjonsutvekslingssystem mellom politietatene i EUs medlemsstater som er ment å effektivisere innhenting av opplysninger som man i dag allerede har tilgang til gjennom Schengen-regelverket, jf. rådsbeslutning 2008/615/JIS. Politiet i de deltakende landene skal få direkte tilgang til hverandres registre for DNA, fingeravtrykk og kjøretøy (bilregistre). Tilgangen skal skje gjennom et nasjonalt kontaktpunkt.

3 Gjennomføring av protokollen og artikler fra Eurodac-forordningen av 2013 i norsk rett – departementets forslag

3.1 Departementets forslag

Norge står i utgangspunktet fritt til å vurdere hvordan nye rettsakter som gjelder Dublin- og Eurodac-samarbeidet skal gjennomføres i norsk rett.

Eurodac II-forordningen ble som nevnt inkorporert i norsk rett ved å innta en henvisningsbestemmelse i utlendingsloven § 101 som gjorde forordningen som sådan til norsk lov, men med unntak av de artiklene i forordningen som omhandler rettshåndhevende myndigheters adgang til å anmode om sammenligning av opplysninger med opplysninger i databasen. Bestemmelsen trådte i kraft 20. juli 2015.

For å gjennomføre de gjestående bestemmelsene som omhandler rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac i norsk rett, foreslår departementet at det inntas en henvisning til protokollen i utlendingsloven § 101, og at de nevnte unntaksbestemmelsene fra Eurodac II-forordningen fjernes. På denne måten vil artiklene i forordningen som gjelder rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac bli gjort til norsk lov.

Departementets vurdering av «behovet» for ordningen med å gi tilgang til opplysninger i Eurodac for rettshåndhevelsesformål framgår av punkt 4.3. I det nevnte punktet vurderes forholdet til Grunnloven § 102 og Den europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 8 samt personvernregelverket.

Som følge av forslaget, foreslår departementet en endring i utlendingsloven § 98 annet ledd om unntak fra taushetsplikt. Bestemmelsen gjør bl.a. unntak fra taushetsplikt for å oversende opplysninger om enkeltpersoner i sak om beskyttelse til myndighetene i land som deltar i Dublin-samarbeidet. Endringen er nødvendig slik at unntaket også omfatter oversendelse for rettshåndhevelsesformål, se lovforslaget.

Departementet foreslår at behandlingsansvaret for behandling av opplysninger til rettshåndhevelsesformål legges til Kripos, og at dette reguleres i utlendingsforskriften.

Nedenfor beskrives protokollen og de aktuelle bestemmelsene i Eurodac II-forordningen nærmere. Høringsnotatet gir ikke nødvendigvis en fullstendig gjennomgang av det materielle innholdet i alle artiklene. Det sentrale i notatet her, er å peke på regelverksendringer som kreves for å gjennomføre protokollen og tilhørende bestemmelser i forordningen i norsk rett. Følgelig vil det ikke gis en utførlig beskrivelse av de mer tekniske sidene ved Eurodac-registeret og prosedyrene for sammenligning og overføring av opplysninger med henblikk på rettshåndhevelse.

Da forordningen ble innført i norsk rett gjennom henvisningsbestemmelsen, ble det gjort unntak for bestemmelser som gjør henvisninger til regelverk som Norge ikke er tilsluttet. Noen av disse bestemmelsene inneholder sentrale definisjoner eller krav, ikke bare av betydning for regelverket om rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac, men også Eurodac-regelverket generelt. Departementet vurderer derfor disse bestemmelsene på nytt nedenfor. For de

bestemmelsene i Eurodac II-forordningen som allerede er gjennomført, vises det til Prop. 62 L (2014–2015).

3.2 Protokollens innhold og behovet for regelverksendringer

Protokollen består av seks artikler i tillegg til fortalen. Departementets vurdering av behovet for regelverksendringer følger etter presentasjonen av alle artiklene.

Artikkel 1 slår fast at Eurodac-forordningen skal gjennomføres av Norge (og Island) med sikte på sammenligning av fingeravtrykksopplysninger med opplysninger lagret i Eurodac for rettshåndhevelsesformål. Forordningen skal anvendes i Norges forbindelser med de andre deltakerstatene.

Artikkel 2 fastsetter at protokollen ikke skal tre i kraft før bestemmelsene om behandling av personopplysninger i direktiv (EU) 2016/680³ (personverndirektivet for politi og påtalemyndighet) og vilkårene fastsatt i forordningen (EU) 603/2013 (Eurodac II-forordningen), er gjennomført i Norge og Island. Det er en forutsetning at disse bestemmelsene har fått anvendelse på den behandling av personopplysninger som utføres av nasjonale myndigheter med henblikk på sammenligning av fingeravtrykksopplysninger med de opplysninger som er lagret i sentralsystemet for rettshåndhevelsesformål.

Artikkel 3 innebærer at bestemmelsene i tilknytningsavtalen av 19. januar 2001 (tilknytningsavtalen til Dublin-samarbeidet) om nytt regelverk og nye rettsakter eller tiltak, herunder de bestemmelsene som gjelder den blandede komiteen, skal få anvendelse på alt nytt regelverk og nye rettsakter eller tiltak knyttet til tilgang til Eurodac for rettshåndhevelsesformål. I korte trekk omhandler bestemmelsene det vises til, frister for når Norge skal underrette Kommisjonen om hvorvidt nye rettsakter godtas (30 dager), implementeringsfrist hvis det er behov for lovendring (6 måneder) og tidspunkt for når en revidert rettsakt skal gis anvendelse. Dersom Norge gir underretning om å ikke godta en rettsakt, vil tilknytningsavtalen anses som midlertidig opphørt, med den konsekvens at Norges deltakelse i Dublin-samarbeidet (midlertidig eller permanent) opphører.

Artikkel 4 fastsetter at protokollen skal ratifiseres eller godkjennes av partene, og omhandler nærmere detaljer om når protokollen skal tre i kraft. Protokollen skal ikke få anvendelse for Norge før bestemmelsene i kapittel 6 i rådsbeslutning 2008/615/JIS (Prüm-beslutningen)⁴ har blitt gjennomført av Norge og evalueringsprosedyrene i henhold til kapittel 4 i vedlegget til rådsbeslutning 2008/616/JIS⁵ (om gjennomføring av Prüm-beslutningen) er gjennomført med hensyn til opplysninger om fingeravtrykk knyttet til Norge.

³ Direktiv (EU) 2016/680 om beskyttelse av fysiske personer ved behandling av personopplysninger for å forebygge, etterforske, avdekke eller straffeforfølge lovbrudd eller gjennomføring av straffereaksjoner, og om fri utveksling av slike opplysninger og opphevelse av rådets rammebeslutning 2008/977/JIS (personverndirektivet for politi og påtalemyndighet)

⁴ Rådsbeslutning 2008/615/JIS av 23. juni 2008 om en intensivering av samarbeidet over landegrensene, særlig ved bekjempelse av terrorisme og kriminalitet over landegrensene

⁵ Rådsbeslutning 2008/616/JIS av 23. juni 2008 om gjennomføring av beslutning 2008/615/JIS om en intensivering av samarbeidet over landegrensene, særlig ved bekjempelse av terrorisme og kriminalitet over landegrensene

Artikkel 5 sier bl.a. at hver part kan si opp protokollen ved skriftlig erklæring til depositaren. En slik erklæring får virkning seks måneder etter at den er blitt deponert.

Artikkel 6 angir hvilke språk protokollen skal utferdiges på, samt hvordan originaldokumentet skal deponeres.

Departementets vurdering er at det bør innføres en henvisning til protokollen i utlendingsloven § 101. Henvisningen vil tydeliggjøre at Norge har en avtale om tilknytning til Eurodac II-forordningens bestemmelser om rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac.

Hva gjelder personvernkravene i artikkel 2, viser vi til omtale og forslag til nærmere regulering under punkt 3.3 om Eurodac-forordningens kapittel VII om databehandling, vern av personopplysninger og erstatningsansvar.

Hva gjelder adgangen til søk i Prüm, er situasjonen pr. i dag at Norge har signert og ratifisert en avtale om tilslutning til Prüm-samarbeidet, men det gjenstår en del teknisk utvikling før regelverket kan gjennomføres.

3.3 Eurodac II-forordningens innhold og behovet for regelverksendringer

Eurodac II-forordningen består av ni kapitler og 43 artikler i tillegg til fortalen. Nedenfor omtales kun de bestemmelsene som ikke allerede er gjennomført i norsk rett.⁶ Departementets vurdering av behov for regelverksendringer knyttet til den enkelte artikkel følger fortløpende.

Kapittel I Almennelige bestemmelser

Artikkel 1 omhandler formålet med Eurodac. Artikkelen nr. 2 viser til at forordningen fastsetter vilkårene for at medlemsstatenes utpekte myndigheter og Det europeiske politibyrå (Europol) kan anmode om å sammenligne fingeravtrykksopplysninger med de opplysninger som er lagret i sentralsystemet for rettshåndhevelsesformål.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 1 nr. 2, utover å oppheve unntaket i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101.

Artikkel 2 omhandler sentrale definisjoner av betydning for hvordan forordningen skal forstås. Artikkelen nr. 1 bokstav a definerer «person som har søkt om internasjonal beskyttelse» og bokstav c definerer «person med rett til internasjonal beskyttelse». Det blir i begge tilfellene vist til definisjon av tilsvarende formuleringer i direktiv 2011/95/EU (statusdirektivet). Statusdirektivets system er at internasjonal beskyttelse omfatter både flyktningsstatus og subsidiær beskyttelse. Bokstav f definerer «Byrå» med henvisning til forordning (EU) nr. 1077/2011 (eu-LISA). Bokstav i definerer «rettshåndhevelse» som forebygging, avdekking og etterforskning av terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger. Bokstav j definerer «terrorhandling» som lovbrudd i henhold til nasjonal lovgivning som tilsvarer eller er likeverdig med de som er nevnt i artikkel 1–4 i rammebeslutning 2002/475/JIS (om bekjempelse av terrorisme). Bokstav k

⁶ Utlendingsloven § 101 gjør unntak for artikkel 1 nr. 2, 2 nr. 1 bokstav a, c, f, j og k og nr. 4, 3 nr. 5, 5, 6, 7 nr. 2, 8 nr. 1 bokstav h og i, 18 nr. 2 og nr. 3, 19 til 22, 32 nr. 2, 33, 36, 38, 39 nr. 3 siste del, 40 nr. 7 og 43.

definerer «alvorlig straffbare handlinger» som de former for kriminalitet som tilsvarer eller er likeverdig med de som er nevnt i artikkel 2 nr. 2 i rammebeslutning 2002/548/JIS (Europeisk arrestordre) dersom de i henhold til nasjonal lovgivning kan straffes med fengsel eller forvaring i minst tre år.

Departementets vurdering at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 2 nr. 1 bokstav a, c, f, i, j og k, utover å oppheve unntakene i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101.

Norge deltok tidligere ikke i forordning (EU) nr. 1077/2011 (eu-LISA), og det ble dermed opprinnelig gjort unntak fra definisjonen i bokstav f om «Byrået» i forbindelse med inkorporasjonen i 2015. Forordningen ble senere tiltrådt og ratifisert 16. august 2017. «Byrået» er et europeisk byrå for operativ forvaltning av store IT-systemer på området frihet, sikkerhet og rettferdighet, samt inngåelse av tilhørende tilleggsavtaler. Byrået har som ansvar å drifte de store IT-systemene på justis- og innenriksfeltet i EU. Opprettelsen av Byrået er en videreutvikling av Schengen- og Eurodac-regelverket og Norge deltar i Byrået som Schengen-tilknyttet stat.

Definisjonene av «person som har søkt om internasjonal beskyttelse» i bokstav a og «person med rett til internasjonal beskyttelse» i bokstav c, ble ikke gjort til norsk rett da deler av Eurodac II-forordningen ble gjennomført for Norge i 2015. Dette fordi Norge ikke er bundet av statusdirektivet som det vises til i definisjonen. Ved implementeringen av Dublin III-forordningen ble det imidlertid ikke gjort unntak fra tilsvarende definisjoner, jf. utlendingsloven § 32 fjerde ledd, jf. Prop. 26 L (2013–2014) punkt 3.2. Etter en ny vurdering mener departementet det er hensiktsmessig at alle definisjonene inntas som sådan i norsk rett, også definisjoner som vil framgå av internasjonalt regelverk som Norge ikke er bundet av. For forståelsen av Eurodac-regelverket er definisjonene sentrale. Departementet bemerker at en implementering av bestemmelsene med definisjoner ikke innebærer av Norge blir bundet av det internasjonale regelverk som det gjøres henvisninger til.

Artikkel 2 nr. 4 bestemmer at begrepene i rammebeslutning 2008/977/JIS (om personvern i forbindelse med politi- og strafferettssamarbeid) skal ha samme betydning i denne forordningen i den utstrekning personopplysningene behandles av medlemsstatenes myndigheter for rettshåndhevelsesformål.

Departementets vurdering er at artikkel 2 nr. 4 gjøres til norsk rett ved å oppheve unntaksbestemmelsen om denne i utlendingsloven § 101.

Rammebeslutningen det vises til, er erstattet av Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2016/680 om beskyttelse av fysiske personer ved behandling av personopplysninger for å forebygge, etterforske, avdekke eller straffeforfølge lovbrudd eller gjennomføring av straffereaksjoner, og om fri utveksling av slike opplysninger og opphevelse av rådets rammebeslutning 2008/977/JIS (heretter personverndirektivet). Direktivet er gjennomført i politiregisterloven med tilhørende forskrift.

Artikkel 3 nr. 5 fastsetter at prosedyren for å ta fingeravtrykk skal fastsettes og anvendes i samsvar med nasjonal praksis i den berørte medlemsstaten og i samsvar med garantier som følge av fastsatte menneskerettigheter i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter, i Europarådets konvensjon om beskyttelse av

menneskerettighetene og de grunnleggende friheter (EMK) og FNs konvensjon om barnets rettigheter.

Departementets vurdering er at artikkel 3 nr. 5 gjøres til norsk rett, men med tilpasninger, se lovforslaget. Dette fordi bestemmelsen viser til den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter som Norge ikke er tilsluttet. Til forskjell fra artikkel 2 nr. 1, vises det her til større deler av et regelverk som Norge ikke er bundet av, ikke kun til avgrensede definisjoner.

Artikkel 5 fastslår bl.a. at medlemsstatene skal utpeke de myndigheter som har fullmakt til å anmode om sammenligninger med Eurodac-opplysninger for rettshåndhevelsesformål. Utpekt myndighet er myndigheter som har ansvar for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger. Utpekt myndighet kan ikke omfatte enheter som utelukkende har ansvar for etterretning knyttet til nasjonal sikkerhet.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 5, utover å oppheve unntaket i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101. For Norges del vil det være politiet, herunder PST, som er slik utpekt myndighet som kan anmode om sammenligning av opplysninger med opplysninger i Eurodac.

Artikkel 6 fastslår at hver medlemsstat skal utpeke en kontrollmyndighet som skal sikre at vilkårene for å anmode om sammenligninger av fingeravtrykk med Eurodac-opplysninger for rettshåndhevelsesformål er oppfylt. Bestemmelsen omhandler nærmere regler for hvem kontrollmyndigheten kan være. Kontrollmyndighet skal være en myndighet som har ansvar for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger. Den utpekte myndighet og kontrollmyndigheten kan være del av samme organisasjon dersom dette er tillatt i henhold til nasjonal lovgivning, men kontrollmyndigheten skal opptre uavhengig når de utfører sine oppgaver i henhold til forordningen. Kontrollmyndigheten skal videre være atskilt fra de operative enheter, og skal ikke motta instruksjer med hensyn til utfallet av kontrollen.

Kontrollmyndigheten skal sikre at vilkårene for å anmode om sammenligninger av fingeravtrykk med Eurodac-opplysninger er oppfylt. Det er for øvrig kontrollmyndigheten som har fullmakt til å motta og oversende en anmodning om tilgang til Eurodac. Bare kontrollmyndigheten skal ha fullmakt til å videresende anmodninger om sammenligning av fingeravtrykk til det nasjonale tilgangspunktet.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 6, utover å oppheve unntaket i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101. Kontrollmyndighet er Kripos for Norges vedkommende.

Artikkel 7 omhandler Europol og dets organisering med tanke på adgang til å anmode om å sammenligne fingeravtrykksopplysninger for rettshåndhevelsesformål. Bestemmelsens nr. 2 innebærer at medlemsstatene skal utpeke en operativ enhet som har fullmakt til å anmode om sammenligninger med Eurodac-opplysninger gjennom sitt utpekte nasjonale tilgangspunkt for rettshåndhevelsesformål. Den utpekte myndighet skal være en operativ enhet i Europol som har myndighet til å samle inn, oppbevare, behandle, analysere og utveksle opplysninger for å støtte og styrke medlemstatenes arbeid for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger og andre alvorlige straffbare

handlinger som hører under Europols mandat. Bestemmelsens nr. 1 fastsetter at Europol skal ha en spesialenhet som skal fungere som kontrollmyndighet i henhold til forordningen. Kontrollenheten skal være uavhengig av den utpekte myndighet som nevnt i nr. 2, og skal ikke motta instruksjoner med hensyn til kontroll. Enheten skal videre sikre at vilkårene for å anmode om sammenligninger av fingeravtrykk med Eurodac-opplysninger er oppfylt. Europol skal i samarbeid med medlemsstaten utpeke det nasjonale tilgangspunkt i den enkelte medlemstaten som skal oversende Europols anmodninger om sammenligning av fingeravtrykksopplysninger.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 7 nr. 2, utover å oppheve unntaket i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101. For Norges vedkommende er det Kripos som er operativ enhet og nasjonalt tilgangspunkt.

Artikkel 8 nr. 1 bokstav h og i pålegger «Byrået» å utarbeide statistikk over sentralsystemets arbeid som viser antall anmodninger og treff i systemet for henholdsvis medlemsstatene og Europol, jf. artikkel 20 og 21.

Departementets vurdering er at bestemmelsen ikke er av betydning for implementeringen av regelverket i norsk rett. For oversiktens skyld tas bestemmelsen med som en del av det regelverket som inkorporeres i norsk rett, slik at unntaket for artikkel 8 nr. 1 bokstav h oppheves i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101.

Kapittel V Personer med rett til internasjonal beskyttelse

Artikkel 18 omhandler merking av opplysninger. Før Eurodac II av 2013, skulle informasjon om en person som er gitt internasjonal beskyttelse, blokkeres for søk. Med forordningen av 2013 er opplysninger om at det er gitt internasjonal beskyttelse i en medlemstat, og opplysninger om vedkommende, ikke lenger blokkert for søk. Dette for å forhindre såkalt «asyl-shopping».

Artikkel 18 nr. 2, som nå foreslås gjennomført, innebærer at opplysningene om at en person er gitt internasjonal beskyttelse også gjøres tilgjengelige for sammenligning for rettshåndhevelsesformål fastsatt i artikkel 1 nr. 2. Opplysningene gjøres tilgjengelig i et tidsrom på tre år etter datoen for når den registrerte ble innvilget internasjonal beskyttelse. Bestemmelsen omhandler også hvilke opplysninger som skal oversendes ved treff. Ved utløpet av tidsrommet på tre år skal sentralsystemet automatisk sperre slike opplysninger fra å oversendes dersom det gjelder en anmodning om sammenligning for rettshåndhevelsesformål. Sentralsystemet skal sende et negativt resultat til den anmodende medlemsstat i tilfelle treff i sperrede opplysninger. Opplysningene skal fortsatt være tilgjengelig for sammenligning for formålene fastsatt i artikkel 1 nr. 1 inntil de slettes.

Artikkel 18 nr. 3, omhandler regler for når opprinnelsesstaten skal fjerne merking eller sperring av opplysninger for det tilfellet at status om beskyttelse trekkes tilbake, opphører eller forlengelsen avslås på grunn av artikkel 14 eller 19 i direktiv 2011/95/EU (statusdirektivet). Statusdirektivet artikkel 14 gjelder tilbakekall og opphør eller nektelse av fornyelse av flyktningstatus og artikkel 19 gjelder tilbakekall og opphør eller nektet fornyelse av subsidiær beskyttelse.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 18 nr. 2 utover å oppheve unntakene i

henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101. Hva gjelder artikkel 18 nr. 3, gjør denne henvisninger til statusdirektivet som Norge ikke er tilsluttet. Denne delen av bestemmelsen ble derfor ikke gjort til norsk rett gjennom inkorporasjon i 2015. Etter en ny vurdering, mener departementet at også denne bestemmelsen bør gjøres til norsk rett, men slik at det er de norske reglene i utlendingsloven om tilbakekall og opphør eller nektelse av fornyelse av flyktningstatus eller subsidiær beskyttelse som avgjør om merking eller sperring av opplysninger skal fjernes, se lovforslaget. Det foreslås at departementet kan gi nærmere regler i forskrift om nødvendige tilpasninger. Departementet ser foreløpig ikke noen konflikt mellom de norske reglene om tilbakekall, opphør og nektelse av fornyet status og tilsvarende regler i statusdirektivet i denne sammenheng, og dermed heller ikke behov for forskriftsregulering på nåværende tidspunkt.

Kapittel VI Prosedyre for sammenligning og overføring av opplysninger med henblikk på rettshåndhevelse

Artikkel 19 omhandler prosedyrer for sammenligning av fingeravtrykksopplysninger med Eurodac-opplysninger med henblikk på rettshåndhevelse, og innebærer bl.a. at kontrollmyndighetene skal kontrollere at alle vilkår for anmodningen om en sammenligning er oppfylt. Artikkelen nr. 3 omhandler prosedyrer i hastesaker der det er nødvendig å avverge en overhengende fare i forbindelse med en terrorhandling eller annen alvorlig straffbar handling. I disse tilfellene kan kontroll av vilkårene skje i etterkant av at opplysningene er oversendt. Dersom etterhåndskontrollen fastslår at tilgangen til Eurodac-opplysningene ikke var begrunnet, skal alle myndigheter som har fått tilgang til slike opplysninger, slette opplysningene og underrette kontrollmyndighetene om slettingen.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 19 utover å oppheve unntaket i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101.

Artikkel 20 omhandler vilkår for de utpekte myndigheters tilgang til Eurodac. Anmodning om sammenligning av fingeravtrykksopplysninger kan bare inngis dersom den registrertes identitet ikke har kunnet fastsettes gjennom søk i:

- nasjonale fingeravtryksdatabaser,
- alle andre medlemstaters systemer for automatisk identifikasjon av fingeravtrykk i henhold til beslutning 2008/615/JIS (Prüm-samarbeidet)
- visuminformasjonssystemet (VIS), forutsatt at vilkårene for sammenligning fastsatt i beslutning 2008/633/JIS (om tilgang til søk i visuminformasjonssystemet (VIS) for de myndigheter medlemsstatene har utpekt for Europol med sikte på å forebygge, avdekke og etterforske terrorhandlinger og andre alvorlige straffbare handlinger) er oppfylt.

I tillegg må sammenligningen være nødvendig for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger, sammenligningen må være nødvendig i et særskilt tilfelle (dvs. at systematiske sammenligninger ikke skal utføres), og det må være rimelige grunner til å anta at sammenligningen vil bidra i vesentlig grad til forebygging, avdekking eller etterforskning av noen av de aktuelle straffbare handlinger.

Anmodninger om sammenligning med Eurodac-opplysninger skal dessuten begrenses til søk i fingeravtrykksopplysninger.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 20, utover å oppheve unntaket i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101.

Artikkel 21 omhandler Europols tilgang til Eurodac for rettshåndhevelsesformål. Også for Europol er det en forutsetning at den registrertes identitet ikke har kunnet fastsettes gjennom søk i andre registre det har teknisk og rettslig tilgang til. Videre stilles krav til nødvendighet, forbud mot systematiske sammenligninger og krav om at det er rimelige grunner til å anta at sammenligningen vil bidra i vesentlig grad til forebygging, avdekking eller etterforskning av noen av de aktuelle straffbare handlinger. Anmodninger om sammenligning med Eurodac-opplysninger skal også her begrenses til sammenligninger av fingeravtrykksopplysninger.

Behandling av opplysninger som Europol har fått ved sammenligning med Eurodac-opplysninger, kan bare skje etter tillatelse fra opprinnelsesstaten. Slik tillatelse skal innhentes via Europols nasjonale enhet i nevnte medlemsstat.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 21, utover å oppheve unntaket i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101.

Artikkel 22 omhandler krav om sikker og elektronisk kommunikasjon mellom de utpekte myndigheter, kontrollmyndigheter og de nasjonale tilgangspunkter.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 22, utover å oppheve unntaket i henvisningsbestemmelsen i utlendingsloven § 101. Kripos, som kontrollmyndighet og nasjonalt tilgangspunkt, har ansvar for sikker kommunikasjon.

Kapittel VII om databehandling, vern av personopplysninger og erstatningsansvar

Artikkel 32 nr. 2 omhandler et krav om at det foretas revisjon av behandlingen av personopplysninger for rettshåndhevelsesformål av et uavhengig organ, og at revisjonen skal vedlegges medlemsstatenes årsrapport.

Artikkel 33 omhandler vern av personopplysninger med henblikk på rettshåndhevelse. Bestemmelsen slår fast at medlemsstaten skal sørge for at nasjonalstatens lovgivning som gjelder gjennomføring av rammebeslutning 2008/977/JIS (om personvern i forbindelse med politi- og strafferettssamarbeid) også får anvendelse for nasjonale myndigheters behandling av personopplysninger for anmodninger om å sammenligne fingeravtrykksopplysninger med de opplysninger som er lagret i sentralsystemet for rettshåndhevelsesformål. Rammebeslutningen det vises til er som tidligere nevnt erstattet av personverndirektivet.

Videre slår bestemmelsen fast at overvåkingen av lovligheten av medlemsstatenes behandling av personopplysninger i henhold til forordningen for rettshåndhevelsesformål, herunder oversending av disse opplysningene til og fra Eurodac, skal utføres av de nasjonale tilsynsmyndigheter som er utpekt i samsvar med personverndirektivet.

Personopplysninger innhentet fra Eurodac for rettshåndhevelsesformål, skal bare behandles for å forebygge, avdekke og etterforske den konkrete saken som en medlemsstats eller Europols anmodning om opplysninger gjelder.

Avslutningsvis omhandler bestemmelsen plikt til å registrere søkene for at det skal være mulig for de nasjonale personvernmyndigheter og EUs datatilsynsmann å overvåke at opplysningene behandles i samsvar med Unionens regler om vern av personopplysninger, herunder for å vedlikeholde registre med henblikk på å utarbeide årsrapporter. For andre formål skal personopplysninger og opplysninger om søk slettes i alle nasjonale registre og i Europols register etter én måned, med mindre opplysningene er nødvendige for den pågående konkrete etterforskningen som en medlemsstats eller Europols anmodning om opplysninger gjaldt.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre artikkel 32 nr. 2 og artikkel 33.

I Norge er det Datatilsynet som er slik utpekt tilsynsmyndighet som omtalt i artikkel 33, jf. utlendingsforskriften § 18-5.

Personverndirektivet er implementert i politiregisterloven og politiregisterforskriften. Rettshåndhevende myndigheters videre behandling av opplysninger fra treff etter søk for rettshåndhevelsesformål reguleres av de alminnelige reglene om behandling av opplysninger i politiregisterlovgivningen som har implementert omtalte direktiv. Politiregisterloven og politiregisterforskriften skal anvendes i samsvar med internasjonale regler som Norge er bundet av, jf. forskriften § 1-4. Dette innebærer bl.a. at både slettereglene i artikkel 33 og begrensningen om at opplysningene bare kan behandles for å forebygge, avdekke og etterforske den konkrete saken som anmodningen fra medlemsstaten eller Europol gjelder, vil gjelde.

Artikkel 36 omhandler loggføringsplikt og krav til loggføringen hva gjelder all behandling av opplysninger i forbindelse med anmodninger om sammenligning med opplysninger i Eurodac for rettshåndhevelsesformål.

Departementets vurdering er at det ikke er nødvendig å gjøre endringer i norsk rett utover å oppheve unntakene i henvisningsbestemmelsene i utlendingsloven § 101.

Kapittel VIII Endringer av forordning (EU) nr. 1077/2011

Artikkel 38 omhandler nødvendige endringer i Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 1077/2011 som følge av Eurodac-forordningen av 2013. Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 1077/2011 gjelder opprettelse av et europeisk byrå for operativ forvaltning av store IT-systemer på området for frihet, sikkerhet og rettferdighet (eu-LISA). Som tidligere nevnt, er Norge nå tilsluttet denne forordningen.

Departementets vurdering er at bestemmelsene ikke er av lovmessig betydning for Norges gjennomføring av protokollen som innebærer at vi tilslutter oss bestemmelsene i Eurodac-forordningen av 2013 om å gi rettshåndhevende myndigheter adgang til å anmode om å sammenligne fingeravtrykksopplysninger med de opplysninger som er lagret i sentralsystemet for rettshåndhevelsesformål. Det er imidlertid ikke nødvendig å unnta bestemmelsen fra gjennomføringsbestemmelsen. Det er ikke gjort unntak for andre artikler i forordningen som ikke er av lovmessig betydning.

Kapittel IX Sluttbestemmelser

Artikkel 39 nr. 3 siste del innebærer at hver medlemsstat skal bære egne kostnader i forbindelse med anmodninger om sammenligning med Eurodac-opplysninger for rettshåndhevelsesformål.

Artikkel 40 nr. 7 omhandler krav om utarbeidelse av årsrapporter om effektiviteten ved sammenligning av fingeravtrykkopplysninger med Eurodac-opplysninger med henblikk på rettshåndhevelse. Årsrapporten skal inneholde opplysninger og statistikk om formålet med sammenligningen, de skjellige grunnene for mistanke, antall anmodninger mv.

Artikkel 43 omhandler krav om underretning til Kommisjonen om medlemstatenes utpekte myndigheter, operative myndigheter og kontrollmyndigheter.

Departementets vurdering er at det ikke kreves særskilte endringer i norsk rett for å gjennomføre bestemmelsene i kapitlet, utover å oppheve unntakene i henvisningsbestemmelsene i utlendingsloven § 101.

4 Personvernkonsekvenser – rettslige rammer

4.1 Innledning

Eurodac ble opprinnelig opprettet for å lette anvendelsen av Dublin-konvensjonen. Når rettshåndhevende myndigheter gis anledning til å sammenligne fingeravtrykkopplysninger med opplysninger i registeret med henblikk på å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger, innebærer dette en utvidelse av Eurodacs opprinnelige formål. En slik utvidelse av formålet må skje innenfor visse rettslige rammer som gjelder ved behandling av personopplysninger. Disse rettslige rammene forklares nedenfor under punkt 4.2 og 4.3.

Som nevnt under punkt 2.1, undertegnet Norge tilleggsprotokollen om rettshåndhevende myndigheters tilgang til å anmode om sammenligning av fingeravtrykkopplysninger 24. oktober 2019, og protokollen vil bli forelagt Stortinget for samtykke til ratifikasjon. Herværende høringsnotat omhandler således ikke *hvorvidt* Norge skal gjennomføre protokollen og Eurodac-forordningens bestemmelser om sammenligning av opplysninger for rettshåndhevelsesformål, men *hvordan* dette skal gjennomføres. Departementet mener likevel det er på sin plass å synliggjøre personvernkonsekvenser og vurderingen av ordningen opp mot Grunnloven, EMK og personvernregelverket. Den konkrete vurderingen følger under punkt 4.4.

4.2 Grunnloven og EMK artikkel 8

Behandling av personopplysninger kan etter omstendighetene være et inngrep i den aktuelle personens grunnleggende rett til privatliv. Slike inngrep må skje innenfor våre konstitusjonelle og folkerettslige rammer, hvor Grunnloven § 102 om respekt for privatliv og familieliv, hjem og kommunikasjon, og Den Europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 8 om retten til respekt for privatliv og familieliv, står sentralt. EMK er gjennomført i norsk rett ved menneskerettsloven av 21. mai 1999 nr. 30 § 2. Grunnloven § 102 har klare likhetstrekk med EMK artikkel 8, og må tolkes i lys av denne, jf. Rt. 2015 side 93

avsnitt 57. Etter departementets vurdering er det ikke holdepunkter for at vernet etter Grunnloven § 102 strekker seg lengre enn vernet etter EMK art 8.⁷ Retten til privatliv beskyttes også av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 17, som også er gjennomført i norsk rett ved menneskerettsloven. Departementet legger til grunn at SP artikkel 17 ikke gir den enkelte et videre vern enn EMK artikkel 8.

EMK artikkel 8 nr. 1 fastsetter at den enkelte har krav på respekt for sitt privatliv, sitt hjem og sin korrespondanse. Artikkel 8 nr. 2 oppstiller vilkår for å gjøre inngrep i denne retten. Slike inngrep må for det første være «i samsvar med loven». I dette ligger at inngrepet må ha grunnlag i en formell nasjonal norm som er tilgjengelig og gir forutsigbarhet for innbyggerne. Videre må inngrepet være «nødvendig i et demokratisk samfunn» av hensyn til ett eller flere av de angitte formålene: «den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter». I kravet til nødvendighet ligger bl.a. at det må være forholdsmessighet mellom inngrepet og den samfunnsmessige verdien av dette. Inngrepet må ikke være uunnværlig, men det må være et tvingende samfunnsmessig behov, og det må være proporsjonalt i forhold til det legitime formålet inngrepet skal ivareta.

4.3 Personopplysningsloven og personvernforordningen

Behandling av personopplysninger er videre regulert i lov av 15. juni 2018 nr. 38 (personopplysningsloven). Loven gjennomfører Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 (personvernforordningen) i norsk rett. Personopplysningsloven, og derigjennom personvernforordningen, gjelder for behandlingen av opplysningene i utlendingsloven, og suppleres med særskilte bestemmelser.

Behandlingsgrunnlag

Behandling av personopplysninger krever et rettslig grunnlag, et såkalt behandlingsgrunnlag. Reglene om rettslig grunnlag fremkommer av personvernforordningen artikkel 6, 9 og 10. Systematikken i regelverket er slik at all behandling av personopplysninger må ha grunnlag i artikkel 6, mens behandling av «særlige kategorier av personopplysninger» må ha hjemmel i artikkel 9 i tillegg til artikkel 6. Behandling av «personopplysninger om straffedommer eller lovovertridelser» må ha hjemmel i artikkel 10 i tillegg til artikkel 6.

Grunnlaget for innsamling og behandling av opplysninger for Eurodac-registeret er for Norges vedkommende utlendingsloven § 101, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e, jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav g. Utlendingsloven § 101 gjør i dag Eurodac II-forordningen til norsk rett med unntak av bestemmelser om rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac med henblikk på å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger. Det er dermed kun behandling av opplysninger knyttet til formålet om

⁷ Se mer om forholdet mellom EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102 i Prop 56 LS (2017-2018) Lov om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven) og samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse av forordning (EU) nr. 2016/679 (generell personvernforordning) i EØS-avtalen, punkt 6.4 side 34.

å lette anvendelsen av Dublin-konvensjonen som er dekket av gjeldende behandlingsgrunnlag.

Viderebehandling

Personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b omhandler prinsippet om at personopplysninger bare skal samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene (formålsbegrensning). Med viderebehandling menes behandling av personopplysninger for nye formål, det vil si andre formål enn innsamlingsformålet. Viderebehandlingen kan være forenlig eller uforenlig med innsamlingsformålet. En viderebehandling som er uforenlig med innsamlingsformålet, er i utgangspunktet forbudt.

Dersom viderebehandling som er uforenlig med innsamlingsformålet, skal være lovlig, må den enten ha et særskilt rettsgrunnlag i nasjonal rett eller være basert på samtykke fra den registrerte, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 4.

Rettsgrunnlaget som skal åpne for viderebehandling for uforenlige formål, må i henhold til artikkel 6 nr. 4 utgjøre «et nødvendig og forholdsmessig tiltak i et demokratisk samfunn for å sikre oppnåelse av målene nevnt i artikkel 23 nr. 1». Disse målene omfatter bl.a. kriminalitetsbekjempelse og andre viktige mål av generell samfunnsinteresse.

4.4 Departementets vurdering

Ettersom Eurodac opprinnelig ble opprettet for å lette anvendelsen av Dublin-konvensjonen, utgjør rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac med henblikk på å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger en utvidelse av Eurodacs opprinnelige formål. Det må legges til grunn at denne utvidelsen som utgangspunkt er uforenlig med det opprinnelige formålet, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 4. En slik utvidelse av formålet berører den grunnleggende rett til privatlivets fred for de personer hvis personopplysninger behandles i Eurodac. Inngrepet, eller tiltaket, må oppfylle kravene i Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 nr. 2 og personvernregelverket.

Vurderingene etter EMK artikkel 8 og de kravene som stilles i henhold til personvernforordningen er i stor grad sammenfallende og behandles i det følgende under ett.

For at tiltaket skal være «nødvendig i et demokratisk samfunn» må det foreligge grunnleggende samfunnsbehov, det må være forholdsmessighet mellom inngrepet og den samfunnsmessige verdien av tiltaket, og tiltaket må være relevant og ha tilstrekkelig begrunnelse. Det er et krav til proporsjonalitet som innebærer at behandlingen av personopplysninger ikke skal være mer omfattende enn det som er nødvendig ut fra formålet. Behandling av entydige identifikasjonsmidler, som fingeravtrykk er, kan bare nyttes i behandlingen når metoden er «nødvendig».

Samfunnsbehovet

Departementet mener at det er tungtveiende samfunnsmessige behov for at politiet gis gode virkemidler i sitt arbeid med å forebygge og etterforske terrorhandlinger og andre alvorlige straffbare forhold. Gjennomføring av forordningens

bestemmelser om rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac vil legge til rette for dette, ved at politiet gis et ekstra verktøy slik at det vil være mulig å avlese fingeravtrykk mot fingeravtrykksbasen over personer som bl.a. har søkt asyl i andre europeiske stater. Mulighet for å sammenligne fingeravtrykk med disse opplysningene, vil kunne gi betydelig hjelp i arbeidet med å avklare en persons identitet. Videre kan et treff i registeret danne grunnlag for politiet til å hente inn ytterligere informasjon om en person fra en annen stat.

Det å ikke gjennomføre avtalen og innføre grunnlag for viderebehandling av opplysninger i Eurodac, vil medføre at norsk politi ikke får tilgang til et verktøy de øvrige europeiske politimyndighetene har tilgang til. Med dagens utfordringer knyttet til grenseoverskridende kriminalitet og terrorisme vil dette være bekymringsfullt. Det vil være svært uheldig om personer som representerer en sikkerhetsrisiko, vil kunne unndra seg oppmerksomhet fordi norsk politi ikke har tilgang til verktøy som eksisterer blant våre samarbeidspartnere og som kan bidra til å lette arbeidet med å klarlegge en persons identitet. Det samme gjelder for en person som er registrert av norske myndigheter i Eurodac, men som utenlandsk rettshåndhevende myndighet etterforsker for terrorisme eller annen alvorlig kriminalitet. I arbeidet med å bekjempe terrorhandlinger og andre alvorlige straffbare handlinger, er det av stor betydning at politiet har så fullstendige og oppdaterte opplysninger som mulig.

Forholdsmessighet/proporsjonalitet

De fleste personene som er registrert med fingeravtrykk i Eurodac, har avgitt fingeravtrykk i forbindelse med en lovlig inngitt asylsøknad, og er personer som ikke antas å ha begått en terrorhandling eller annen alvorlig straffbar handling. At det gis tilgang til søk i databasen for rettshåndhevelsesformål, vil i så måte kunne oppleves som stigmatiserende og inngripende for personene hvis fingeravtrykk er registrert. Et slikt tiltak må ikke være mer omfattende enn det som er nødvendig ut fra formålet.

Departementet har derfor vurdert hvorvidt dagens tilgang til å sammenligne fingeravtrykk med fingeravtrykk i andre registre kan anses som tilstrekkelig effektivt i politiets arbeid med å forebygge, avdekke eller etterforske terrorisme og andre alvorlige straffbare handlinger. Norsk politi har i dag, på visse vilkår, tilgang til søk i ca. 400 000 fingeravtrykk nasjonalt. Når Prüm-avtalen og PCSC-avtalen er operative, vil norsk politi kunne få tilgang til automatiserte søk i ca. 270 millioner fingeravtrykk i USA og Europa. Vi gjør oppmerksom på at det er noe usikkerhet knyttet til disse tallene.

Selv om politiet allerede har, eller vil få, tilgang til et stort antall registrerte fingeravtrykk i Europa og USA gjennom Prüm og PCSC, mener departementet det er nødvendig at det også gis tilgang til å anmode om å sammenligne fingeravtrykk med opplysningene i Eurodacs sentralregister. Eurodac-registeret inneholder fingeravtrykk fra asylsøkere samt utlendinger som påtreffes i forbindelse med ulovlig passering av ytre Schengen-grense. I Eurodacs sentralregister er det registrert fingeravtrykk som ikke nødvendigvis er registrert i andre registre som politiet har tilgang til. Selv om de aller fleste som er registrert med fingeravtrykk i Eurodac er lovlydige borgere som har avgitt fingeravtrykk i forbindelse med en lovlig inngitt asylsøknad, er det eksempler på at asylinstituttet er utnyttet av

personer som har begått terrorhandlinger eller annen alvorlig kriminalitet i Europa. Tilgang til registeret er i så måte svært relevant og viktig for politiet.

Eurodac II-forordningen har strenge vilkår og høy terskel for søk, og sikrer et godt vern av personopplysninger. Rettshåndhevende myndigheters tilgang til Eurodac er begrenset til å søke etter fingeravtrykk, og det kan først søkes i Eurodac etter at søk i nasjonale fingeravtrykksregistre, visuminformasjonsystemet (VIS) og Prüm-systemet ikke fører til identifisering av vedkommende. Videre skal sammenligningen være «nødvendig» for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger, sammenligning må være nødvendig i et særskilt tilfelle (dvs. at systematiske sammenligninger ikke skal utføres), og det må være rimelige grunner til å anta at sammenligningen «vil bidra i vesentlig grad til forebygging, avdekking og etterforskning av noen av de aktuelle straffbare handlinger». Det er også fastsatt nødvendige garantier som skal sikre beskyttelsen av den grunnleggende rett til privatlivets fred for personer hvis personopplysninger behandles i Eurodac. Det er bl.a. begrensninger på hvem som kan anmode om sammenligning, anmodningen må være begrunnet, det er systemer for kontroll, merking og sperring av opplysninger samt loggføring. Videre er det krav om at direktiv (EU) 2016/680 (personverndirektivet) får anvendelse på nasjonale myndigheters behandling av personopplysninger for rettshåndhevelsesformål, og det er regler om sletting av personopplysninger og opplysninger om søk. Personverndirektivet er, som allerede nevnt, implementert i politiregisterloven med tilhørende forskrift. Rettshåndhevende myndigheters videre behandling av opplysninger fra treff etter søk for rettshåndhevelsesformål reguleres av de alminnelige reglene om behandling av opplysninger i politiregisterlovgivningen.

For øvrig vises det til Eurodac II-forordningens fortale punkt 8 til 15 som bl.a. inneholder en vurdering av behovet for utvidelsen av formålet, konsekvenser for den registrerte og behovet for personverntiltak.

Departementets konklusjon

Departementet mener etter dette at det er tungtveiende samfunnsmessig behov for å gi rettshåndhevende myndigheter og Europol tilgang til å sammenligne fingeravtrykksopplysninger med Eurodac-opplysninger med henblikk på å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger. Tiltaket er et nødvendig og forholdsmessig virkemiddel, og det er ikke avgjørende personvern hensyn som taler mot at Eurodac II-forordningens bestemmelser om sammenligning av opplysninger for rettshåndhevelsesformål inkorporeres i norsk rett.

Departementet legger etter dette til grunn at endringene i utlendingsloven § 101 er innenfor de forpliktelsene vi har etter Grunnloven, personvernlovgivningen og internasjonale menneskerettigheter.

5 Behandlingsansvar

5.1 Gjeldende rett og praksis

Personvernforordningen

Personvernregelverket skiller mellom to roller: behandlingsansvarlig og databehandler. Rollene er definert i personvernforordningen artikkel 4 nr. 7 og 8:

- 7) «behandlingsansvarlig» [er] en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes; når formålet med og midlene for behandlingen er fastsatt i unionsretten eller i medlemsstatenes nasjonale rett, kan den behandlingsansvarlige, eller de særlige kriteriene for utpeking av vedkommende, fastsettes i unionsretten eller i medlemsstatenes nasjonale rett,
- 8) «databehandler» [er] en fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institusjon eller ethvert annet organ som behandler personopplysninger på vegne av den behandlingsansvarlige, [...]

Den behandlingsansvarlige er altså den som bestemmer formål med og hjelpemidler for behandlingen av personopplysninger, og som er hovedansvarlig for behandlingen. Dersom et offentlig organ er pålagt ved lov å behandle visse typer personopplysninger for å utføre en oppgave, er det som hovedregel klart at den offentlige myndigheten er behandlingsansvarlig for disse opplysningene. De fleste av regelverkets forpliktelser retter seg mot den behandlingsansvarlige. Den behandlingsansvarlige må bl.a. sørge for rettslig grunnlag for behandlingen, sikre at behandlingen skjer på en lovlig, rettferdig og gjennomsiiktig måte og sørge for å etablere nødvendige organisatoriske og tekniske tiltak.

En databehandler behandler personopplysninger på vegne av og i henhold til den behandlingsansvarliges instruksjoner. Databehandleren har ikke anledning til å behandle personopplysninger for egne formål, men skal kun håndtere personopplysningene i henhold til databehandleravtale med behandlingsansvarlig, jf. personvernforordningen artikkel 28. Det er databehandleravtalen som gir databehandleren grunnlag for å behandle personopplysningene; databehandleren har ikke selv rettslig grunnlag for å behandle personopplysningene.

Dersom to eller flere behandlingsansvarlige i fellesskap fastsetter formålene med og midlene for behandlingen, skal de være felles behandlingsansvarlige, jf. personvernforordningen artikkel 26. Det er kun hvis virksomhetene i fellesskap fastsetter formål og midler at det foreligger felles behandlingsansvar. Det oppstår derimot ikke et felles behandlingsansvar når flere behandlingsansvarlige hver for seg tar beslutninger knyttet til formål og midler. Dette gjelder selv om virksomhetene behandler de samme personopplysningene. Felles behandlingsansvar oppstår ikke automatisk ved at flere virksomheter er tilknyttet hverandre når de behandler personopplysninger. Ofte skjer det kun en «utlevering» av personopplysninger fra en behandlingsansvarlig til en annen behandlingsansvarlig.

Regelverk og praksis etter utlendingsregelverket

I henhold til utlendingsforskriften § 18-5 er det Utlendingsdirektoratet (UDI) som har rollen som behandlingsansvarlig for Eurodac nasjonalt, og Kripos er databehandler. Datatilsynet er nasjonal tilsynsmyndighet.

Det er i praksis politiet, gjennom Kripos, som har det operative ansvaret for behandling av fingeravtrykksopplysninger som overføres til Eurodacs sentralregister. Politidistriktene og Politiets Utlendingsenhet (PU) har ansvar for å oppta fingeravtrykk av utlendingen, og søker og overfører fingeravtrykksopplysningene i saksbehandlingssystemet (biometriløsning) ABIS, som overfører disse til det sentrale Eurodac-systemet. En fingeravtrykksekspert i Kripos kontrollerer svaret fra Eurodac, før endelig svar blir sendt til politiet. Rapport om treff i Eurodac registreres automatisk i Utlendingsdatabasen (UDB) gjennom registrering i utlendingsmyndighetenes databehandlersystem DUF.

UDI har hovedansvar for hva som skal registreres i Eurodac, i hvilke tilfeller det skal opptas fingeravtrykk, merking, retting, sletting, overføring til utlendingsmyndighetenes databehandlersystem DUF mv. Videre har UDI instruksjonsmulighet overfor politiet, i registreringssammenheng. Politiet er imidlertid behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger fra Eurodac-registeret for å løse egne oppgaver etter loven, f.eks. i forbindelse med opptak og lagring av fingeravtrykksopplysninger ved ulovlig grensepassering over Schengen yttergrense og søk ved utlendingers ulovlige opphold i Norge, jf. utlendingsloven § 101, jf. Eurodac II-forordningen artikkel 14 og 17, se nedenfor.

Gjeldende rutiner ved opptak, søk og overføring av fingeravtrykk til Eurodac mv.

Ved valg av plassering av behandlingsansvaret er det nødvendig å ha oversikt over hvem som behandler opplysningene, formålet med behandlingen og behandlingsgrunnlaget for behandlingen.

Eurodac II-forordningen åpner for søk eller overføring av fingeravtrykksopplysninger i fem tilfeller:

1. Opptak og lagring ved registrering av asylsøker, jf. forordningens artikkel 9.
2. Opptak og lagring ved ulovlig grensepassering over Schengen yttergrense, jf. forordningens artikkel 14.
3. Søk ved ulovlig opphold i Norge, jf. forordningens artikkel 17.
4. Søk i Eurodac knyttet til rettshåndhevelse, jf. forordningens artikkel 19.
5. Søk etter opplysninger om registrerte, når den registrerte selv ber om det.

I tillegg kan søk foretas i forbindelse med vedlikehold av systemet og for statistisk formål.

I korte trekk er ansvarsdelingen mellom politiet og UDI for asylsøknader i Eurodac- og Dublin-sammenheng slik at PU har ansvar for den innledende saksbehandlingen med opptak og lagring av opplysninger om asylsøkere i henhold til Eurodac II-forordningens artikkel 9. UDI har ansvaret for selve Dublin-behandlingen etter Dublin III-forordningen. Dette innebærer bl.a. at UDI avgjør om det skal sendes en overtakelsesanmodning eller en tilbaketakelsesanmodning til annen medlemsstat i henhold til Dublin-regelverket, eller om saken skal realitetsbehandles i Norge. UDI behandler også alle slike anmodninger fra andre

medlemsstater som rettes til Norge. PU har ansvaret for å uttransportere utlendingen til ansvarlig medlemsstat.

Politiet har også ansvar for opptak, søk og eventuell lagring av opplysninger i registeret om tredjelandsborgere som har foretatt ulovlig grensepassering over Schengens yttergrense, jf. forordningens artikkel 14. Videre skal politiet foreta søk ved ulovlig opphold i Norge, jf. artikkel 17. Som nevnt tidligere i høringsnotatet her, vil det være politiet som foretar anmodninger om sammenligning av fingeravtrykk for rettshåndhevelsesformål, jf. artikkel 19.

I tilfeller hvor den registrerte ber om innsyn, retting eller sletting, er det Kripos som er mottaker av begjæringen. Kripos redegjør for faktum og gir sin innstilling før den oversendes UDI for avgjørelse. Klage på avgjørelsen fremsettes for UDI, som forbereder klagesaken før den oversendes Justis- og beredskapsdepartementet for avgjørelse, jf. utlendingsforskriften § 18-11.

Erstatningskrav fremsettes for Kripos, som redegjør for fakta før kravet oversendes UDI for avgjørelse.

For nærmere informasjon om den praktiske gjennomføringen av opptak av fingeravtrykk i Dublin-sammenheng, vises det til UDIs rundskriv «UDI 2010-019 Rutiner ved Eurodac-forordningen» og «UDI 2014-001 Behandling av saker omfattet av Dublinforordningen».

5.2 Departementets vurdering

Hovedformålet med Eurodac er å sikre gjennomføringen av Dublin-forordningen. Dette gjelder selv om forordningen nå åpner for at politiet kan anmode om sammenligning av fingeravtrykksopplysninger for rettshåndhevelsesformål.

Utvidelsen av formålet med Eurodac til å gi rettshåndhevende myndigheter adgang til å sammenligne fingeravtrykksopplysninger i registeret, innebærer i realiteten en utlevering av opplysninger for viderebruk. Det er da krav om hjemmel for både utlevering av opplysninger og innhenting av opplysninger. Slik hjemmel vil følge av utlendingsloven § 101 som gjør bestemmelsene om dette i Eurodac II-forordningen til norsk rett.

Forslaget her innebærer at behandlingsansvaret for Eurodac-registeret nasjonalt fortsatt blir værende i UDI. Det er den behandlingsansvarlige for registeret nasjonalt, altså UDI, som normalt ville hatt ansvar for at rettshåndhevende myndigheters adgang til å sammenligne fingeravtrykk skjer på lovlig måte og innenfor de rammer Eurodac II-forordningen og personvernlovgivningen setter. I henhold til forordningen vil imidlertid ikke UDI ha noen rolle i håndteringen av anmodninger om sammenligning av fingeravtrykk for rettshåndhevelsesformål. Som tidligere nevnt, vil Kripos være kontrollmyndighet etter Eurodac II-forordningens artikkel 6. Etter denne artikkelen skal kontrollmyndigheten være en myndighet i medlemsstaten som har ansvar for å forebygge, avdekke eller etterforske terrorhandlinger eller andre alvorlige straffbare handlinger. UDI er således avskåret fra å være slik myndighet, og vil derfor ikke ha instruksjonsmyndighet for behandling av disse opplysningene selv om UDI er behandlingsansvarlig for selve registeret. Behandlingsansvaret for behandling av opplysninger i rettshåndhevelsesøyemed foreslås derfor lagt til Kripos, se forslag til forskriftsbestemmelse.

Siden ingen kan være behandlingsansvarlig og databehandler for den samme behandlingen av personopplysninger, kan det ikke utelukkes at det kan oppstå tilfeller hvor det er uklart om behandlingen av opplysninger er knyttet til Kripos som databehandler eller Kripos som behandlingsansvarlig. Departementet legger til grunn at eventuelle uklarheter vil kunne løses mellom Kripos og UDI. Utgangspunktet vil være at Kripos er databehandler for behandling av opplysninger som foretas som følge av ansvaret for å drifte og vedlikeholde systemet samt knyttet til den operative rollen Kripos er gitt. Når personopplysningene behandles i forbindelse med rettshåndhevelsesformål i henhold til forordningen, vil imidlertid Kripos være behandlingsansvarlig.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennom det eksisterende Eurodac-systemet er det allerede i dag et teknisk system for at norske myndigheter sender anmodninger om sammenligning av fingeravtrykksopplysninger med opplysninger i Eurodac. Dette betjenes av Kripos.

Den praktiske gjennomføringen av forordningen i norsk rett er også avhengig av at det utvikles tekniske løsninger som gir rettshåndhevende myndigheter mulighet til å foreta søk i Prüm, se punkt 3.2. Arbeidet med en slik teknisk løsning er i sluttfasen og forventes å være operativ i løpet av 2021. Det påløper ikke nye kostnader tilknyttet tekniske løsninger for politiets søk i Prüm-systemet som følge av gjennomføringen av Eurodac II-forordningen.

Det er forventet at nytt regelverk vil bidra til at andre EU-stater øker etterspørselen etter norsk informasjon, som følge av treff i norske opplysninger som er registrert i Eurodac. Tilsvarende vil norsk politi kunne etterspørre mer informasjon fra andre EU-stater som følge av treff. Slik informasjonsutveksling vil kunne bidra til mer effektiv etterforskning og økt oppklaring av alvorlige straffesaker, både i Norge og i samarbeidende stater. Tiltaket forventes dermed å medføre noe økt sakstifang til straffesakskjeden.

UDI er behandlingsansvarlig for Eurodac nasjonalt, mens Kripos er databehandler. Med forslaget til forskriftsendring, vil Kripos være behandlingsansvarlig for behandling av opplysninger til rettshåndhevelsesformål. Det må påregnes noe ekstra kostnader for den behandlingsansvarlige som følge av nye oppgaver.

Det må påregnes utgifter til opplæring, informasjon til de registrerte, kontrollsystemer, loggføring, merking av opplysninger, sletterutiner, rapporteringer, revisjon og statistikkføring, samt tekniske endringer.

Også Datatilsynet får en ekstra oppgave som følge av deres rolle som tilsynsmyndighet. Datatilsynet skal bl.a. foreta overvåking og revisjon i henhold til Eurodac II-forordningen artikkel 32 nr. 2 og artikkel 33. Forslag fra regjeringen om hvordan utgiftene skal budsjettmessig håndteres vil bli fremmet for Stortinget i de årlige budsjettframleggene.

Investeringsutgiftene forbundet med rettshåndhevende myndigheters og Europols tilgang til Eurodac er foreløpig estimert til om lag 15 mill. kroner i 2022–2023. Forslag fra regjeringen om hvordan utgiftene skal budsjettmessig håndteres vil bli fremmet for Stortinget i de årlige budsjettframleggene.

7 Forslag til lov- og forskriftsendringer

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 93 tredje ledd skal lyde:

Den som registrerer søknaden, tar fotografi og fingeravtrykk av utlendingen, jf. § 100 første ledd bokstav b og § 101. Når det anses nødvendig, kan det tas kopi av dokumenter utlendingen er i besittelse av.

§ 98 annet ledd skal lyde:

I den utstrekning Norge er forpliktet til det som deltaker i Schengensamarbeidet, jf. § 9 annet ledd, og Dublin-samarbeidet, jf. § 32 fjerde ledd, kan utlendingsmyndighetene uten hinder av taushetsplikt oversende opplysninger om enkeltpersoner til myndighetene i land som deltar i samarbeidet, som ledd i eller til bruk ved behandlingen av saker om grensekontroll, visum, bortvisning, utvisning, beskyttelse etter reglene i kapittel 4, vern mot utsendelse etter *kapittel 9, oppholdstillatelse eller til rettshåndhevelsesformål etter Eurodac-forordningen artikkel 1 nr. 2*. Med oppholdstillatelse menes i denne paragrafen tillatelse av en hvilken som helst art som er utstedt av et land som deltar i Schengensamarbeidet, og som gir rett til opphold på dets territorium. Tillatelse til opphold med sikte på behandling av en søknad om oppholdstillatelse omfattes likevel ikke.

§ 101 første ledd skal lyde:

Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 603/2013 (Eurodac-forordningen 2013), jf. artikkel 4 i Norges tilknytningsavtale til Dublin-samarbeidet og *artikkel 1 i tilleggsprotokoll om tilgang til Eurodac med henblikk på rettshåndhevelse*, gjelder som norsk lov, med unntak av *henvisningen til Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter i forordningens artikkel 3 nr. 5. Artikkel 18 nr. 3 gjelder med nødvendige tilpasninger som følge av at Norge ikke er bundet av artikkel 14 eller 19 i direktiv 2011/95/EU (statusdirektivet). Departementet kan gi nærmere regler i forskrift om nødvendige tilpasninger, jf. tilknytningsavtalen artikkel 4.*

I forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 18-5 skal lyde:

§ 18-5. Behandlingsansvarlig *mv.*

Opplysninger registrert i Eurodac skal ikke anvendes i strid med Eurodacs formål, slik dette fremgår av Eurodac-forordningen artikkel 1. Utlendingsdirektoratet

er behandlingsansvarlig for Eurodac nasjonalt. Kripos er databehandler for disse formål. *Kripos er behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger for rettshåndhevelsesformål, jf. forordningens artikkel 1 nr. 2.* Behandling av personopplysninger knyttet til Eurodac, skal reguleres i en skriftlig databehandleravtale, jf. *europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 (EUs personvernforordning) artikkel 28 nr. 3.* Datatilsynet er nasjonal tilsynsmyndighet.